



Kendi dilinden 10 başlıkta Dr. Hakkı Öcal

Tam emekli oldum derken...

27 yıllık ABD macerasından sonra Sarıyer'de balık tutup, emekliliğin tanıdı çıkaracakken önce BAU, şimdi İHÜ'de iletişim dersi vermeye kalkışmamın sebebi, Fatih Altaylı'nın Enver Yücel'e neden iletişim fakültesi mezunu gençleri işe almadıklarını açıklarken söylediği bir sözdür. Ki ben bu sözü aynen, kelimesi kelimesine 1981 yılında Tercüman'da rahmetli Kemal Ilıcak'a söylemişim: Gazetecilik okulu mezunları gazetecilik bilmiyor. Peki, ne yapmak lazım? Şimdi BAU'da yapılıyor; gelecek ders yılında İHÜ'de yapacağız; tıp fakülteleri nasıl öğrencilerini hastanede eğitiyorsa, biz de öğrencilerimizi gazetede, dergide, televizyonda, web atölyesinde, film setinde, reklam ve PR şirketinde eğiteceğiz. Bu fikrin gerçekleştiğini görünceye kadar ara verdim emekliliğe.

Peki, Milliyet ve Daily Sabah'ta yazmak neden?

15 Temmuz'da 80 milyonla birlikte ben, karım, komşularımız varoluşsal bir sınavdan geçtik. 28 Şubat'tan sonra vesayetçi sistemin müdahale edemez hâle geldiğini sanıyordum. Mesele artık sadece bir demokrasi ve özerklikler boyutuna indi sanıyordum. Meğer laik-pozitivist asker-sivil merkez seçkinlerinin vesayetinin yerini bazı ülkelerin gerici bir ideoloji tutsaklarına kurdurttuğu vesayet almış. Âlet içeridendi ama onu kullanan eller dışarıdaydı, bu sebeple dış politika konusunda Milliyet'te Türkçe, Daily Sabah'ta İngilizce yazmaya başladım.

Hep mi gazetecilik? Başka iş yok mu?

Hep iletişim diyelim. 1968'de Hürriyet Ankara bürosunda, Oktay Ekşi Beyin rahle-i tedrisinde başladım; sonra Hürriyet'te yazı işleri müdürlüğü, Tercüman'da genel yayın müdürlüğü, Güneş gazetesinde kısa bir yayın koordinatörlüğü... Ardından yazılı basına veda ve 10 küsur yıl radyoculuk, Amerika'nın Sesi radyosunda. Sonra aynı kurumda televizyonculuk... Sonra ABD Dış Yayınlar Kurumunda web yayıncılığı... Ve son olarak sosyal medya yöneticiliği... Bu arada çeşitli eğitim kurumlarında, Amerikan Üniversitelerinde web devriminin iletişime uyarlanmasına ilişkin dersler verme. Hepsini iletişim yani.

Ya IT? Bilgisayar programcılığı?

10'dan fazla kitap yazdım bilişim teknolojileri üzerine. Hürriyet ile Tercüman yılları arasında master-doktora çalışmalarım vardı. Tez okumalarım için Harvard'a gittim ama Harvard'dan çok MIT'den bilgisayar dersleri aldım. Havya ile kendi bilgisayarını yaptığın yıllardı. Mecbursunuz kendi bilgisayarınızı kendiniz programlamaya... Assembly'den CGI'ya, C'ye, C++'a, PHP'ye, Java'ya, ASP.Net'e birileri yarattı; biz öğrendik! Bir gazeteci bilişim teknolojisi ile tanışır, sonuç; yazıları, fotoğrafları, videoları online hâle getirme çabasıdır. Rahmetli Turgut Özal, Türkiye'nin bu devrimi yakalamasını sağladı. Benim de kıyısından köşesinden katkı oldu. Hem ülke içinde hem Unicode dünyasında. Şimdi İHÜ'de genç iletişimciler için online teknolojiler dersleri hazırlıyorum.

Doktora demişken...

Ankara SBF'yi bitirdiğimde zaten iki yıllık gazeteci idim. Üniversitede kalma fikri kafamdan geçti ise de muhabirliğin heyecanı bu fikre baskın geldi. Sonra gazete

beni İstanbul'a çağırdı. Haber müdürlüğü, editörlük derken üniversite fikri sisler içinde geride kaldı. Ta ki 1977'de Türkiye'de ilk seçim araştırmasına kalkışınca-ya kadar. Rahmetli Nezh Demirkent, fikrimi beğendi ve icrasıyla beni görevlendirdi. Boğaziçi Üniversitesinden hocalar araştırmayı tasarladılar. İş biterken de bana BÜ'de master yapmayı önerdiler. Master, doktora yol açtı; araya Samuel Huntington ile iki sömestr çalışma imkânı girdi ama bir türlü aktif gazeteciliği bırakıp da mesela George Mason'ın ve Georgetown'ın full-time tekliflerini kabul edemedim.

Türkçe hassasiyeti nereden geliyor?

Gazetecilikten tabi. Oktay Bey bir haberi 10 kere yeniden yazdırırdı: "Bunu Türkçe yaz da getir!" derdi. Anlamını bilmediğin kelimeyi, bir alıntıda, tırnak içinde bile kullanmana izin vermezdi. "Kullanacaksan git sözlüğe bak öğren!" derdi. Sonra İstanbul'a geldiğimde rahmetli Ecvet Güresin'in kelime hassasiyeti ile karşılaştım. Kaçırılan İsrail konsolosu için attığım "... rehin alındı" manşetine, "İnsan rehin olmaz, bavul rehin olur. Sen rehine kelimesini bilmiyor musun?" derken gözlerinden çıkan ateş hâlâ hafızamda.

Başka "fetiş" kelimeler de var değil mi?

"Aynen öyle!" Sonra "aniden." "Ani" var, "birden" var ama halkımızın pekiştirmeciliği ortaya "aniden" çıkartmış. Son zamanlarda "atıyorum" ile dertteyim. Atıyorsan neden seni dinleyeyim? Benim senin uyduruklarına ayıracak zamanım var mı? Örnek veriyorsan, o zaman "misal" de, "örneğin" de. Hatta "farz-ı muhal" de ama "atıyorum" deme. "Atıyorum" diyene, "Estağfirullah" diye karşılık veriyorum. "Sıkıntı yok", sıkıntı veriyor epey bir zamandır. "Stres", acayip strese yol açıyor nicedir. Oysa "stres" yerine bir arkadaş tam 22 kelime sayıyor dilimizde.

Sebebi ne bu yozlaşmanın?

Hangi birini sayayım? İlkokuldan bu yana çocuklarımıza, gençlerimize roman ve hikâye okutmamamız mı? Okullarda yazı yazdırmamamız mı? Güzel yazı değil, kompozisyon ödevi anlamına. Eğitim şart, eğitim.

Nasıl bir eğitim?

Yoğun, acımasız. Öğretmenlere, "Yazık çocuğa" kelimelerini unutturmamız şart. Testleri yasaklayan bir eğitim. Geçen gün bir yerde birisi öğrencisine soruyor: "Doğru cevabı nasıl buldun?" Dikkat buyurun, "Nasıl bildin?" değil, "buldun" diye soruyor. Okullarda öğrencilerimize doğru cevabı bulma yollarını değil, öğrenmeyi, okumayı, yazmayı sevdirmeliyiz.

İbn Haldun Üniversitesi İletişim Fakültesinde ne yapacağız?

İki yıl biz teorik eğitim ve temel teknik becerileri vereceğiz; sonra sigortalarını yaptırıp, eğitim ortaklarımız olan kurumlarda en az iki yarıyıl uygulamanın içine göndereceğiz. Bu çalışmalarının not olarak karşılığını o kurumun editörleri, müdürleri, uzmanları verecek. Bakın, günümüz "ne bildiğin" kadar "kimi tanıdığın" çağ! Öğrencilerimiz bu uzun çalışma sırasında gereken ağı da oluşturacaklar. Bu okuldan "iletişim mezunu" olarak değil "iletişimci" olarak çıkacaklar.